RG.0007.183.2019

UCHWAŁA NR XX/183/19
RADY GMINY MOSZCZENICA

z dnia 19 grudnia 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Moszczenica na 2020 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 poz.1309, poz 1696, poz. 1815), oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852) Rada Gminy Moszczenica uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Moszczenica na 2020 rok, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Moszczenica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADA GMINY MOSZCZENICA

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY MOSZCZENICA
Małgorzata Domańska

Załącznik do Uchwały Nr XX/183/19
Rady Gminy Moszczenica
z dnia 19 grudnia 2019 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Moszczenica na rok 2020

Spis treści:

Wprowadzenie

I. Podstawa prawna programu

II. Diagnoza problemów narkotykowych

1. Posiadane zasoby
2. Zdiagnozowane problemy

III. Adresaci programu

IV. Cel główny oraz cele szczegółowe programu

V. Zadania programu

VI. Zasady finansowania i realizacja programu

VII. Kontrola realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok wpisuje się w cele i zadania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Moszczenica na lata 2016 – 2020
Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.
Podstawą do nakreślenia kierunków działań w niniejszym Programie są wyniki badań ogólnopolskich dotyczących sięgania po narkotyki oraz lokalna diagnoza dotycząca używania przez młodzież i dorosłych środków psychoaktywnych oraz wiążących się z tym problemów społecznych.

I. Podstawa prawna programu

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok opracowano na podstawie:
1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852)
2. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277).
3. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
4. Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.).
5. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492 z późn. zm.).
6. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.).
7. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015 poz. 1249 z późn. zm.).
8. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. z 2016 poz. 1492).

Cele oraz działania ujęte w Programie określone zostały na podstawie wytycznych zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 i diagnozy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie gminy Moszczenica oraz doświadczeń z realizacji Programu w latach ubiegłych.

Definicje pojęć użytych w programie:

Termin **„narkotyki"** oznacza środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.
Termin **„narkomania"** - stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych , w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.
Określenie **„nowa substancja psychoaktywna"** — substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 44b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
„Substancja psychotropowa" — każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działającą na ośrodkowy układ nerwowy, określona w wykazie substancji psychotropowych stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

„Środek odurzający" — każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działająca na ośrodkowy układ nerwowy, określona w wykazie środków odurzających stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

„Środek zastępczy" — produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych; do środków zastępczych nie stosuje się przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Tzw. dopalacze należą do środków zastępczych.

Działania planowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii będą realizowane w następujących obszarach wskazanych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, będącym częścią Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020:

1. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.
2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
3. Profilaktyka (profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca).
4. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.

Szczególnym obszarem zadań w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii jest profilaktyka. Profilaktyka może prowadzona jest na trzech poziomach: jako profilaktyka uniwersalna, selektywna oraz wskazująca.

Profilaktyka uniwersalna – to działania adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem narkotyków i innych SPA (substancji psychoaktywnych). Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana jest na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem środków odurzających.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok przewiduje kontynuację działań podjętych w latach ubiegłych, uwzględnia kierunki działań dla jednostek samorządu terytorialnego, wskazane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020; odnosi się także do lokalnych zasobów instytucjonalnych i osobowych oraz zdiagnozowanych na terenie Gminy problemów.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok jest współrealizowany z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.

II. Diagnoza problemów narkotykowych

1. Posiadane zasoby

Na terenie Gminy znajdują się następujące instytucje, mogące pomóc w realizacji Programu:

-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy z siedzibą w Kosowie;

- Szkoła Podstawowa w Srocku;

- Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Moszczenicy;

- Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Gazomii;

- Szkoła Podstawowa w Rękoraju;

- Szkoła Podstawowa im. Margarethy Kamprad w Jarostach;

- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Babach;

- Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „Krokus";

- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu im. Jana Justyny w Moszczenicy;

- Komisariat Policji w Wolborzu;

- Posterunek Policji w Moszczenicy;

- Gminny Zespół Ochrony Zdrowia w Moszczenicy;

- Kluby Sportowe z terenu gminy Moszczenica;

- Abstynenckie grupy wsparcia działające na terenie gminy Moszczenica i gminy Wolbórz oraz miasta Piotrków Tryb;

- Gminny Zespól Kółek i Organizacji Rolniczych z terenu gminy Moszczenica (Koła Gospodyń Wiejskich);

- GKRPA w Wolborzu.

- Poradnia Leczenia Uzależnień (Piotrków Trybunalski),

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (Piotrków Trybunalski),

- zespół kuratorów przy Sądzie Rejonowym (Piotrków Trybunalski)

W szkołach część nauczycieli posiada podstawowe przygotowanie w zakresie prowadzenia profilaktyki uzależnień, osobami przygotowanymi merytorycznie w dziedzinie rozwiązywania problemów narkotykowych są członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownicy socjalni. Szeroką wiedzę w zakresie przeciwdziałania narkomanii posiadają funkcjonariusze policji oraz wyspecjalizowani lekarze i terapeuci.

2. Zdiagnozowane problemy.

Badania ogólnopolskie: Wyniki projektu badawczego pn.„Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną – Młodzież 2013", obejmującego młodzież w wieku 18-19 lat, wskazują na spadek używania „dopalaczy". Odsetek badanych, którzy deklarowali ich używanie był dwukrotnie mniejszy w 2013 r. niż w 2010 r. (odpowiednio 5,2% i 11,4%). Wyniki badania „Młodzież 2013" wskazują ponadto na stabilizację poziomu używania przez młodzież leków przeciwkaszlowych lub na przeziębienie w celu odurzania się. W 2013 r. do używania tego typu produktów kiedykolwiek w życiu przyznało się 4,2% respondentów. Dla porównania odsetek ten w edycji badań z 2010 r. wyniósł 4,7%. Podobnie sytuacja wyglądała jeśli chodzi o deklaracje używania tego typu produktów w ciągu ostatnich 12 miesięcy (2,1% w 2013 r. i 2,2% w 2010 r.) oraz ostatnich 30 dni (1% w 2013 r. i 1,1% w 2010 r.). Informacje do analizy rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych w tzw. populacji generalnej pozyskiwane są z badań prowadzonych na ogólnopolskiej losowej próbie dorosłych mieszkańców kraju.

W 2006 r. i 2010 r. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadziło badania obejmujące reprezentatywną grupę mieszkańców Polski w wieku 15–64 lata. Porównując wyniki obu edycji badań, największy wzrost możemy odnotować w przypadku marihuany, która pozostaje

najbardziej popularnym narkotykiem. Do używania przetworów konopi kiedykolwiek w życiu przyznało się 17,6% ankietowanych. Odsetek ten w 2006 r. wyniósł 9,1%.

W 2012 r. w ramach badań dotyczących uzależnień behawioralnych zrealizowanych przez Centrum Badania Opinii Społecznej ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych na reprezentatywnej ogólnopolskiej próbie osób w wieku powyżej 15 r.ż. uwzględnione zostały pytania dotyczące używania substancji psychoaktywnych. Według przeprowadzonego pomiaru, jakikolwiek kontakt w życiu z narkotykami miało blisko 14% badanych. Najczęściej sięgano po marihuanę i haszysz, czyli przetwory konopi indyjskich. Do kontaktów z nimi przyznał się co dziesiąty badany (12,2%). Ponad czterokrotnie mniej badanych zadeklarowało kontakt z amfetaminą (ok. 3%). Niewiele osób sięgało po pozostałe nielegalne substancje psychoaktywne (np. 1,1% ecstasy).

Badania lokalnych problemów: W listopadzie 2019 roku przeprowadzono na terenie Gminy badania młodzieży i dorosłych, dotyczące używania m.in. narkotyków. Z danych uzyskanych od 307 uczniów szkół podstawowych wynika, że uczniowie w 50% mieli styczność z narkotykami, dopalaczami lub środkami psychoaktywnymi już w wieku od 8 do 10 lat, a także w wieku od 11 do 16 roku życia (po 25%). Następnie 100% uczennic twierdzi, że próbowało narkotyków w przedziale wiekowym od 11 do 13 lat. Uczennice (100%) i uczniowie (50%), którzy przyznali, że zażywali narkotyki lub inne środki psychoaktywne opowiadają się najczęściej za: marihuaną i haszyszem.
Uczniowie oraz uczennice przyznali, że najczęściej brali narkotyki na podwórku ze znajomymi (po 50% chłopców i dziewczynek). Dodatkowo, 100% uczennic dostało narkotyki od kolegów i koleżanek, a po 25% chłopców kupiło je od obcej osoby lub dostało od starszego rodzeństwa.

Uczniowie przyznali w 50%, że ich rodzice nie wiedzą o zażywaniu narkotyków przez ich pociechy. Natomiast wszystkie dziewczynki twierdzą, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu. Chłopcy przyznali również w 100%, że rodzice nie zareagowali pomimo, że wiedzieli o takiej sytuacji.

W kwestii zdobywania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy Moszczenica, uczniowie ogłosili w 46,50%, że nie wiedzą nic na ten temat, 43,31% twierdzi, że jest to trudne, a 10,19%, że łatwe. Dziewczynki, również podobnie jak chłopcy, w 60% nie są w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie dotyczące zdobywania narkotyków a 39,33% uważa, że jest to trudne.

Dodatkowo uczniowie zostali zapytani, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Uczniowie i uczennice prawie jednogłośnie stwierdzili, że nie znają takich miejsc (92,11% dziewczynek oraz 75,76% chłopców). Chłopcy (2%) oraz dziewczynki (1%) przyznawali również, że narkotyki można zakupić u tzw. dilerów.

III. Adresaci programu.

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy gminy Moszczenica, a w szczególności:

1) dzieci i młodzież,

2) rodzice,

3) opiekunowie i wychowawcy,

4) użytkownicy narkotyków oraz osoby uzależnione,

4) rodziny osób z problemem narkotykowym,

5) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, w tym głównie uzależnień narkotykowych.

IV. Cel główny oraz cele szczegółowe programu.

Cel główny: ograniczenie spożywania narkotyków oraz zmniejszenie związanych z zażywaniem narkotyków szkód zdrowotnych i społecznych.

Cele szczegółowe:

1. ograniczenie spożywania narkotyków (głównie wśród dzieci i młodzieży),
2. zmniejszenie szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków,
3. zmniejszenie zaburzeń życia rodzinnego oraz innych szkód społecznych wywołanych używaniem narkotyków,
4. zwiększenie efektywności współpracy służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania problemom narkotykowym, w tym skuteczności monitorowania problemów narkotykowych,
5. zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami.

V. Zadania programu (zgodne z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii)

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez:

1. Dofinansowanie działalności Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnień (w tym osób dotkniętych tzw. uzależnieniami behawioralnymi) i ich rodzin,
2. Dofinansowanie szkoleń osób zajmujących się pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych
3. Zakup materiałów oraz literatury fachowej;
4. Prowadzenie szkoleń dla osób podejmujących w ramach pełnionych zadań zawodowych lub społecznych, funkcje interwencyjne, informacyjne oraz pomocowe wobec osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem a także członków ich rodzin (np. przedstawiciele Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy GOPS, funkcjonariusze policji, personel medyczny, członkowie lokalnych organizacji pozarządowych).
5. Pomoc rehabilitacyjną dla osób uzależnionych.

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez:

1. Wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie świadczenia pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemem narkomanii,
2. Organizowanie letnich obozów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem narkomanii i lub/uzależnień behawioralnych oraz mieszanych,
3. Organizowanie konstruktywnych form spędzania czasu wolnego osobom dotkniętym problemem narkomanii i/lub uzależnień behawioralnych oraz mieszanych,
4. Prowadzenie akcji informacyjnych i motywujących rodziny dotknięte problemami narkomanii do skorzystania z profesjonalnej pomocy.

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

4) w prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

1. Prowadzenie zajęć profilaktycznych, edukacyjnych i rozwojowych dla młodzieży w szkole i poza szkołą:
   a) spotkania psychoedukacyjne na temat problematyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych,
   b) programy profilaktyczne dotyczące zapobiegania uzależnieniom,

c) programy służące rozwijaniu ważnych umiejętności społecznych,
d) programy promujące tzw. zdrowy styl życia,
e) programy profilaktyki selektywnej dla osób zagrożonych sięganiem po narkotyki.

2. Prowadzenie spotkań edukacyjnych dla rodziców w ramach działań statutowych i pozastatutowych placówek oświatowych i innych instytucji;
3. Współpraca ze szkołami w zakresie działań profilaktycznych (szkoły w sposób szczególny zobowiązane są do realizacji zadań profilaktycznych także z zakresu zapobiegania narkomanii i uzależnieniom od nowych substancji psychoaktywnych na podstawie rozporządzenia MEN z sierpnia 2015r.)
4. Konsultacje psychologiczne dla nauczycieli, pedagogów, wychowawców w zakresie problematyki uzależnień i narkomanii,
5. Szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych, personelu medycznego policji z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży,
6. Udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży (jeśli takie będą organizowane).

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

1. Współpraca przy realizacji Programu z następującymi podmiotami:
   - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy, z siedzibą w Kosowie,
   - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim ;
   - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu im. Jana Justyny w Moszczenicy,
   - Gminny Zespół Ochrony Zdrowia w Moszczenicy.
   - Posterunek Policji w Moszczenicy, Komisariat Policji Wolborzu oraz Komenda Miejska Policji w Piotrkowie Trybunalskim,
   - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim ;
   - Organizacje pozarządowe z terenu Gminy;
   - Parafie na terenie Gminy,
   - Szkoły podstawowe;
   - Stowarzyszenie „Krokus" w Moszczenicy, grupy samopomocowe na terenie gmin: Moszczenica i Wolbórz,
   - Poradnia Leczenia Uzależnień w Piotrkowie Trybunalskim,
   - Oddziały Uzależnień z terenu województwa łódzkiego,
   - Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi,
   - Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Współpraca zależnie od ich właściwości polegać będzie przede wszystkim na:
- Podejmowaniu wspólnych działań edukacyjnych społeczności lokalnej w przedmiotowym zakresie;
- Wymianie informacji w zakresie występowania uzależnień na terenie działania samorządu oraz uzyskania pomocy przez osoby uzależnione bądź zagrożone uzależnieniem oraz członkom ich rodzin.
- Udzielenie wsparcia merytorycznego w przedmiocie zagadnień dotyczących uzależnień, minimalizowania szkód z nimi związanych i zapobiegania nowym uzależnieniom.

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadanie to będzie realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach działalności statutowej.

V. Zasady finansowania i realizacja programu

W projekcie budżetu Gminy Moszczenica na rok 2020 na przeciwdziałanie narkomanii przyjęto kwotę 25.000 zł. Kwota ta będzie uzyskana z opłat za zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Kontrola realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Jako jednostkę realizującą Program wskazuje się Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której to kompetencyjnie Wójt Gminy przypisał zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii.

Z realizacji Programu składane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie.